

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

31.1.2025

KAVI/2025/00025

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/32825/2024)

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi.

Lausunnon jäsenitys

- Yleiskuvaus Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnasta
- Lausunnon pääkohdat
- Yksityiskohtaiset kommentit

Yleiskuvaus Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnasta

Kansallisella audiovisuaalisella instituutilla (KAVI) on keskeinen rooli toisaalta audiovisuaalisen kulttuuriperinnön arkistojana sekä audiovisuaalisen kulttuurin edistäjänä ja toisaalta mediakasvatuksen asiantuntijana ja kansalaisille turvallisen mediaympäristön edistäjänä.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtäviä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ovat:

- lisätä toimialansa kulttuuriperinnön tunnettuutta, saatavuutta ja käytettävyyttä kaikille kansalaisille yhdenvertaisesti
- tarjota elokuvakulttuuria ja -kasvatusta monipuolisesti erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille
- edistää kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta sekä lapsille turvallista mediaympäristöä
- vahvistaa demokratiakehitystä ja kansallista resilienssiä informaatiovaikuttamista vastaan.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille seuraavat tavoitteet:

- Palveluita ja aineistoja kehitetään saavutettaviksi ja asiakaslähtöisiksi tutkimuksen ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi audiovisuaalisesta kulttuuriperinnöstä.
- Edistetään kansalaisten mediakasvatusta ja vahvistetaan kriittistä medialukutaitoa osana kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa.
- KAVI osallistuu osaltaan Kulttuuriperintöstrategian toimeenpanoon.

KAVI vastaanottaa kokoelmiinsa lakisääteisesti suomalaiset elokuvat ja niiden oheismateriaalit sekä Suomessa levitetyt elokuvatallenteet. Kokoelmia digitoidaan järjestelmällisesti, jotta ne olisivat käytettävissä elokuva-teatterissa ja suoratoistopalvelussa. Elokuvia ja niiden filmografisia tietoja tarjotaan verkkopalveluissa.

KAVI tallentaa digitaalisesti suomalaista radio- ja televisio-ohjelmavirtaa vuosittain laadittavan tallennussuunnitelman mukaisesti. KAVI tallettaa myös tietyt, kulttuuriaineistolain selitysosassa kuvaillut ohjelmat alkuperäislaatuina mahdollista tulevaa käyttöä varten. Lisäksi KAVI ottaa vastaan vanhoja radio- ja televisio-ohjelmia talletuksina. Materiaali on kansalaisten saavutettavissa: ohjelmavirta on tarkasteltavana seitsemällä eri paikkakunnalla Suomessa, ja ohjelmatiedot ovat saatavilla myös internetissä. Vanha aineisto on avoin tutkimukselle KAVIn toimipisteessä. KAVI myös esittää aineistoa yleisölle, luvanvaraisesti.

KAVI edistää kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta sekä lapsille turvallista mediaympäristöä, vahvistaa demokratiakehitystä ja kansallista resilienssiä informaatiovaikuttamista vastaan. KAVIn sisällä mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikkö MEKU edistää kansalaisten mediakasvatusta ja

vahvistaa kriittistä medialukutaitoa osana kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa. MEKULLa on toimivat yhteistyöverkostot yksityisen sektorin, kolmannen sektorin ja julkisen hallinnon kanssa. Mediakasvatuksessa yhteistyötä tehdään vuositasolla noin sadan organisaation kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti. MEKU koordinoi kansallisten Medialukutaito Suomessa -linjausten toimeenpanoa. Suomen Safer Internet -hanke (FISIC) ja Inklusiivinen ja luova mediakasvatus-hanke (ICME) -hankkeet täydentävät merkittävästi mediakasvatustyön toiminnallista tehokkuutta. KAVI hoitaa kuvaohjelmalaissa säädettyjä tehtäviä eli vastaa kuvaohjelmien tarjoajien ja kuvaohjelmaluokittelijoiden valvonnasta, kuvaohjelmaluokittelijoiden koulutuksesta ja kertauskoulutuksesta, ylläpitää kuvaohjelmien luokitteluohjelmistoa, tarjoaja-, kuvaohjelma- ja luokittelijarekisteriä sekä ottaa vastaan kuvaohjelmiin liittyvää yleisöpalautetta.

KAVIn tehtävänä on elokuvahistorian ja elokuvakulttuurin monipuolinen esitleminen, jota toteutetaan näytös-sarjoissa yhdeksällä paikkakunnalla eri puolilla maata. Näytössarjoissa esitetään elokuvia kaikilta vuosikymmeniltä, mykkäajalta nykypäivään, ja eri puolilta maailmaa. Myös elokuvakasvatuksella on merkittävä rooli KAVIn esitystoiminnassa. Koululaisnäytösten lisäksi KAVI tarjoaa ilmaisia materiaaleja elokuva-, media- ja kulttuurikasvatuksen tueksi. KAVIn kirjasto tukee alan tuntemusta ja tutkimusta toimien kaikille avoimena audiovisuaalisen alan erikoiskirjastona.

Lausunnon pääkohdat

Hallituksen esityksen mukainen Kulttuurivirasto tulee muodostamaan laajan kosketuspinnan lukuisiin eri sidosryhmiin, toimialoihin ja sektoreihin, taiteilijoihin, audiovisuaalisen alan ja mediakasvatuksen asiantuntijoihin ja ammattilaisiin, tutkijoihin, oppilaitoksiin, opiskelijoihin sekä yksittäisiin kansalaisiin.

Esityksen mukaisen Kulttuuriviraston tehtävä on yhteiskunnallisesti erittäin merkittävä ja monialaisuudessaan laaja. Sen vastuiden, sisältöjen ja palveluiden tulee olla löydettäviä ja saavutettavia. Sen vuoksi on tärkeää, että tehtävät ovat lainsäädännöstä lähtien selkeästi määriteltäviä.

KAVI pitää ehdottoman tärkeänä ja myönteisenä hallituksen esitysluonnoksessa sitä, että Kansallisen audiovisuaalisen instituutin kaikki tehtävät siirtyvät uuteen Kulttuurivirastoon kokonaisuudessaan. Tämän vuoksi on tärkeää esittää tehtävät myös täsmällisemmin lain perusteluissa. KAVI esittää perusteluosuuteen täydennyksiä.

Kautta linjan esityksessä on tärkeää kuvata Kulttuurivirastoa monialaisen viraston luonteen ja tehtävien mukaisesti, mikä tarkoittaa tasapainoa kahdesta nykyisestä virastosta KAVIsta ja Taikesta tulevien tehtävien osalta. Tässä hallituksen esitysluonnoksessa kuvaus painottuu useissa kohdissa Taiteen edistämiskeskuksen tehtävien mukaan. KAVI esittää siihen muutoksia.

KAVI esittää Kulttuurivirastoa koskevaan tehtäväpykälään (2 §) myös muutoksia koskien audiovisuaalisen kulttuuriperinnön säilyttämisen tehtäviä. Tehtävien ymmärrettävyyden kannalta KAVI pitää tärkeänä, että tehtävissä mainitaan elokuva sekä radio- ja televisio-ohjelmat, joihin liittyvää aineistoa nykyinen KAVI ja tuleva Kulttuurivirasto arkistoi. Tämä rajaus on myös kulttuuriaineistolain (1433/2007) mukainen. KAVI ei arkistoi kaikkea audiovisuaalisen kulttuurin aineistoa. Esimerkiksi äänitteet eivät kuulu KAVIn toimialaan.

KAVI kannattaa uuden viraston nimeksi esityksen mukaisesti Kulttuurivirastoa. Kulttuurivirasto nimenä on saanut kannatusta molemmissa yhdistyvissä virastoissa. Se on nimi, jossa Taiken ja KAVIn toiminnot kohtaavat. Kulttuurivirasto on nimenä riittävän laaja ja se kattaa pätevästi kaikki viraston toiminnot. Lyhyenä nimenä se on myös ytimekäs ja dynaaminen, ja muodoltaan yhtenäinen muiden virastojen nimien kanssa.

KAVI toteaa, että pelkästään toimintojen synergian ja selkeyden näkökulmista tarkasteltuna Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Taiteen edistämiskeskuksen yhdistäminen ei ole tarkoituksenmukaista. Nykyisten virastojen toimintojen yhdistäminen uuteen virastoon edellyttääkin selkeyttä erilaisten substanssitehtävien organisoimisessa ja organisaatorakenteessa sekä vahvaa viestintää palvelujen löydettävyyden ja saavutettavuuden takaamiseksi.

KAVI olisi toivonut, että olisi ollut mahdollisuus osallistua enemmän lainvalmisteluun esimerkiksi tuottamalla materiaaleja vaikutusarviointeihin ja kansainvälisiin vertailuihin, koska virastolla itsellään on paras käsitys omasta taloudestaan ja omien erityisalojensa organisoitumisesta verrokkimaissa.

Yksityiskohtaiset kommentit

Seuraavassa KAVI esittää yksityiskohtaisia kommentteja mainiten ensin sivunumeron, sen jälkeen kohdan, johon kommentti liittyy ja sen jälkeen kommentin/muutosehdotuksen.

Sivu 1.

“Taiteen ja kulttuurin edistämiseen liittyviä tehtäviä hoitaisi uusi virasto, johon sisältyisivät nykyisten Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnot.”

KAVI ehdottaa tätä muotoilua muutettavaksi, sillä uusi Kulttuurivirasto tekee paljon muutakin kuin edistää taidetta ja kulttuuria. Nyt kyseinen kohta kuvaa nykyisen Taiken tehtävää, ja KAVIn tehtävät

puuttuvat. Tässä tulee kuvata uuden viraston tehtäviä kokonaisvaltaisemmin, esimerkiksi seuraavalla tavalla, joka kattaa kaikki viraston tehtävät.

Muutosehdotus:

Elokuvien ja televisio- ja radio-ohjelmien säilyttämiseen, kuvaohjelmalain valvomiseen, mediakasvatukseen edistämiseen ja taiteen ja kulttuurin edistämiseen liittyviä tehtäviä hoitaisi uusi virasto, johon sisältyisivät nykyisten Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnot.

Sivu 39.

”Hajanainen virastorakenne ja erimitalliset resurssit lakisääteisiin ja muihin tehtäviin sekä hallinto- ja tukipalveluiden toteuttamiseen ovat osaltaan aiheuttaneet tehottomuutta.”

Kuvauksen mukaan virastorakenne olisi aiheuttanut tehottomuutta. Tätä väittämää ei perustella. Virastojen hallinnot toimivat tehokkaasti ja yhdistymisprosessin vaiheissa esimerkiksi Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Taiteen edistämiskeskuksen hallinnoista ei ole löytynyt tehottomuutta eikä turhaa päällekkäisyyttä. Säästöjä ei myöskään ole yhdistymisen kautta odotettavissa.

Sivu 40.

”Nykyisellä ohjausmallilla ja toimintatavoilla ministeriö ja virastot eivät pysty muodostamaan sivistyshallinnosta selkeää ja koherenttia kokonaiskuvaa ja tavoitteistoa.”

KAVI ei jaa tätä näkemystä ainakaan Kansallisen audiovisuaalisen instituutin osalta. Viraston lakiin perustuvat ja ministeriön kanssa sovitut tavoitteet ovat selkeät, koherentit ja tukevat koko sivistyshallinnon ja hallitusohjelman tavoitteita.

Sivut 40–41.

Hallituksen esityksen luonnoksessa esitetty kansainvälinen vertailu on erittäin niukka, eikä siinä vertailla lainkaan virastojen asemaa suhteessa kansainväliseen kenttään. Pohjoismaisesta vertailusta puuttuu Islanti. Virastokohtaisen vertailun puuttuminen on vakava puute, sillä hallituksen esitys vaikuttaa merkittävästi virastojen toimintaan. Ainakin Kansallisen audiovisuaalisen instituutin verrokkivirastojen toiminta on hyvin eri tavoin järjestetty kaikissa muissa Pohjoismaissa, eikä missään niissä ole päädytty vastaavaan malliin, mitä hallituksen luonnoksessa esitetään. Virastokohtainen vertailu ja lisäksi useamman verrokkimaan esittäminen olisi tarpeen.

Sivu 42.

”Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastorakennetta toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisemmaksi kokonaisuudeksi siten, että virastoja on helpompi ohjata, ne ovat toiminnallisesti nykyistä selkeämpiä kokonaisuuksia ja niiden toiminta on yhteiskunnallisesti vaikuttavampaa.”

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Taiteen edistämiskeskuksen yhdistäminen ei toimintojen synergian tai selkeyden näkökulmasta ole tarkoituksenmukaista. Virastojen toimintojen yhdistäminen uuteen virastoon tulee edellyttämään selkeyttä organisaatorakenteessa sekä vahvaa viestintää palvelujen löydettävyyden takaamiseksi.

Sivut 42–43.

”Virastorakennemuutoksen tavoitteena on myös tukea tuottavuusohjelman tavoitteita. Vaikka hankkeen toimenpiteillä ei ole saavutettavissa mainittavia menosäästöjä kuluvalle vaalikaudella, niin toimenpiteet tukevat perustoimintamenojen ja siirtomenojen vähentymisen edellyttämää uudistamistyötä.”

KAVI pitää tältä osin hallituksen esityksen arvioita oikeana. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Taiteen edistämiskeskuksen yhdistäminen ei myöskään KAVIn arvion mukaan tuota säästöjä. Päinvastoin yhdistymisestä aiheutuu merkittäviä menolisäyksiä. KAVI pitää tärkeänä, että uuden viraston taloudelliset toimintaedellytykset varmistetaan, ja etteivät yhdistymisestä aiheutuvat menolisäykset rasita uuden viraston taloutta.

Sivu 45.

”Kulttuuriviraston yhteydessä olisi taide- ja kulttuurineuvosto, jonka tehtävänä olisi muun muassa päättää taiteilijoille ja taiteilijaryhmille myönnettävistä apurahoista. Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeäisi taide- ja kulttuurineuvostoon puheenjohtajan, vähintään kuusi ja enintään 10 jäsentä sekä enintään viisi varajäsentä neljän vuoden toimikaudeksi. Taide- ja kulttuurineuvosto korvaisi nykyisen taideneuvoston sekä valtion taidetoimikunnat ja alueelliset taidetoimikunnat. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin yhteydessä toimiva neuvottelukunta lakkaisi, jolloin alan sidosryhmäyhteistyö voitaisiin järjestää muilla tavoilla.”

Kulttuurivirastolle ehdotettu taide- ja kulttuurineuvosto palvelisi lähinnä nykyisen Taiteen edistämiskeskuksen tarpeita. Lisäksi apurahojen myöntämiseen liittyvä päätöksenteko pitäisi eriyttää koko virastoa koskevan toimielimen työstä. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin nykyinen neuvottelukunta on arvokas väylä viraston sidosryhmätyölle. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimittämänä sen painoarvo on merkittävämpi kuin olisi viraston itsensä kokoamalla yhteistyöryhmillä.

Sivu 46.

“Virastorakennemuutoksen tavoitteena on parantaa hallinnonalan pääluokkaan sisältyvien toimintamenojen käytön tehokkuutta siten, että hallitusohjelman mukaiset ja kevään 2024 JTS-riihen mukaiset säästöt olisi mahdollista toteuttaa siten, että virastojen edellytykset lakisääteisten ja muiden tehtävien hoitamiseen säilyvät.”

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin talous on jo pitkään ollut leikkausten kohteena. Jo nyt tiedossa olevien Taikelle ja KAVille v. 2025–2027 kohdennettujen lähes 3 miljoonan euron leikkausten jälkeen lakisääteisten tehtävien hoitaminen on hyvin vakavassa vaarassa.

Sivu 47.

“Kustannukset jakautuvat useammalle vuodelle ja painottunevat uusien virastojen aloittamisen jälkeiseen aikaan. Samalla on mahdollista luopua päällekkäisistä palveluista, mikä tuo jatkossa säästöä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on varannut uudistuksen kertaluonteisten kustannusten kattamiseen erillisrahoitusta noin 2 milj. euroa”

Luonnoksessa ei ole kerrottu, mitkä ovat niitä päällekkäisiä palveluja, joista luopuminen toisi säästöjä. Sen sijaan uudistuksesta aiheutuu lisäkustannuksia. Tämä tapahtuu samaan aikaan, kun virastojen toimintamäärärahoja leikataan radikaalisti, mistä KAVI esittää huolensa.

Sivu 54.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti kannattaa Sivistyshallinto 2030 -hankkeen ohjausryhmän linjauksen mukaan nimeä Kulttuurivirasto ja ruotsiksi Kulturmyndigheten.

Sivu 79–80.

KAVI ehdottaa lakiin joitakin uusia muotoiluja. Koska luonnoksessa tehtävät on kuvattu huomattavasti entistä väljemmällä tasolla, olisi perusteluissa syytä kuvata nykyisiä tehtäviä tarkemmin. Muuten tarkoituksena oleva nykyisten tehtävien säilyminen uudessa virastossa vaarantuu. Tämä vaikuttaa sekä toimialan että tehtävien kuvaukseen. Tehtävien kuvauksessa olennaista on, että ”audiovisuaaliseen kulttuuriin liittyvien aineistojen säilyttäminen” korvataan ”elokuvien sekä radio- ja televisio-ohjelmien aineistojen arkistoinnilla”. Ilmaus on täsmällisempi kulttuuriaineistolain (1433/2007) mukaisesti. Liian väljä kuvaus hämärtää käsitystä viraston todellisesta toimialasta. Audiovisuaalinen kulttuuri on paljon muutakin kuin elokuva, radio ja televisio, mutta KAVIn arkistointitehtävään kuuluvat vain nämä.

1§ Toimiala

“Kolmanneksi toimialaan kuuluisi turvallisen mediaympäristön edistäminen, joka vastaa yleisemmin muotoiltuna Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimialasäännöksessä mainittua kuvaohjelmien tarjoamisen valvontaa.”

Muutosehdotus:

Kolmanneksi toimialaan kuuluisi turvallisen mediaympäristön edistäminen, joka vastaa nykyistä lapsille turvallisen mediaympäristön edistämistä sekä yleisemmin muotoiltuna Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimialasäännöksessä mainittua kuvaohjelmien tarjoamisen valvontaa.

“Neljäntenä kokonaisuutena viraston toimialaan sisältyisi audiovisuaalisen kulttuurin säilyttäminen. Tämä sisältäisi Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimialasäännöksessä mainitut elokuvien ja televisio- ja radio-ohjelmien säilyttämisen ja niihin liittyvän tutkimuksen.”

Muutosehdotus:

Neljänneksi viraston toimialaan sisältyisivät elokuvien ja televisio- ja radio-ohjelmien arkistointi ja niihin liittyvä tutkimus sekä audiovisuaalisen kulttuurin tuntemuksen edistäminen. Vastaavat toiminnot ovat Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimialasäännöksessä.

2 § Tehtävät

“Momentin 5 kohdan mukaan tehtävänä olisi säilyttää audiovisuaaliseen kulttuuriin liittyviä aineistoja. Kohta sisältäisi aiempaa yleispiirteisemmin kuvattuna voimassa olevan Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista annetun lain 2 §:n 1 momentissa säädetyn tehtävän.”

Muutosehdotus:

Momentin 5 kohdan mukaan tehtävänä olisi arkistoida elokuvien sekä radio- ja televisio-ohjelmien aineistoja. Kohta sisältäisi aiempaa yleispiirteisemmin kuvattuna voimassa olevan Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista annetun lain 2 §:n 1 momentissa säädetyn tehtävän, joka sisältää mm. elokuvien, televisio- ja radio-ohjelmien ja niihin liittyvien aineistojen vastaanottamisen ja hankkimisen sekä televisio- ja radio-ohjelmien tallentamisen.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittaussäännöksen muussa lainsäädännössä virastolle säädettyihin tehtäviin. Virastolle on säädetty yksityiskohtaisia tehtäviä muun muassa valtion taiteilija-apurahoista annetussa laissa (734/1969), kulttuuriaineistolaisissa (1433/2007),

kuvaohjelmalaissa (710/2011), ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetussa laissa (194/2016) ja valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetussa laissa (1174/2018).

Edellä pykälän 2 momentista on puuttunut kulttuuriaineistolaki (1433/2007), jossa mm. säädetään radio- ja televisioarkiston aineistojen tallentamisesta ja arkiston vastuusta aineistojen säilymisessä ja käytön lainmukaisuudessa.

Kuvaohjelmaluokittelijarekisterin ylläpidon jättäminen pois lakisääteisistä tehtävistä pitäisi perustella. Rekisterinpidon lainmukaisuuden vuoksi olisi tärkeää, että siitä säädetään lain tasolla. Jos velvollisuus poistetaan tästä laista, jää rekisteri kuvaohjelmalain 14 §:n maininnaksi, jossa vain viitataan lakiin Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista. Kuvaohjelmalaki (710/2011) ei kuitenkaan tässä yhteydessä olla uudistamassa, joten kuvaohjelmaluokittelijarekisteristä tulisi säätää Kulttuurivirastoa koskevassa laissa. Lakisääteisen perusteen puuttuessa kuvaohjelmarekisterin pitäjän oikeus käsitellä henkilötietoja jäisi sen varaan, että katsottaisiin julkisen vallan käyttämisen edellyttävän sitä, mikä on heikompi turva rekisterin lainmukaisuudelle ja altistaisi viraston GDPR-perusteisille tietosuojan liittyville valituksille.

Sivut 82–83

“Taide- ja kulttuurineuvostolle siirtyisivät myös Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun neuvottelukunnan tehtävät. Uudistuksen tarve perustuu ennen kaikkea nykyisten toimikuntien työmäärään ja sen jakautumiseen, rakenteen joustavuuden tarpeisiin sekä esteellisyyteen liittyvien tilanteiden hallintaan.”

”Momentin 3 kohdan mukaan neuvosto toimisi asiantuntijaelimenä taide- ja kulttuuripoliittisissa asioissa. Tehtävä jakautuu nykyisin osin taideneuvostolle, osin valtion taidetoimikunnille ja osin alueellisille taidetoimikunnille. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimialaan kuuluvien asioiden osalta osin vastaavaa tehtävää hoitaa nykyisin instituutin yhteydessä toimiva neuvottelukunta.”

KAVI katsoo, että luonnoksessa esitetty taide- ja kulttuurineuvosto ei tulisi palvelemaan kaikkia viraston tarpeita.

Mikäli taide- ja kulttuurineuvosto kuitenkin nimitettäisiin tässä luonnoksessa esitetyn mallin mukaan, tulisi momentin 3 kohtaa tulee muuttaa siten, että siinä huomioidaan asiantuntemus myös nykyisen Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimialaan kuuluvissa asioissa, eikä vain taide- ja kulttuuripoliittisissa asioissa.

Sivu 105

Edellä esitetty tehtäväkuvausten täsmentäminen vaikuttaa lain 1 ja 2 §:iin.

1 §

Toimiala

Kulttuurivirasto on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle kuuluva virasto, joka toimii taiteen ja kulttuurin, mediakasvatuksen ja turvallisen mediaympäristön edistämiseen sekä audiovisuaalisen kulttuurin arkistointiin ja tuntemuksen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

2 §

Tehtävät

Kulttuuriviraston tehtävänä on:

- 1) edistää taidetta ja kulttuuria sekä niiden asemaa ja merkitystä yhteiskunnassa, jollei asia kuulu muun viranomaisen toimialaan;
- 2) luoda edellytyksiä taiteen tekemiselle ja taiteilijoiden työskentelylle;
- 3) edistää mediakasvatusta ja medialukutaitoa;
- 4) edistää lapsille turvallista mediaympäristöä;
- 5) arkistoida elokuvien sekä radio- ja televisio-ohjelmien aineistoja ja edistää niiden tutkimusta ja muuta käyttöä;
- 6.) edistää audiovisuaalisen kulttuurin tuntemusta;
- 7) hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämät tehtävät.

Lisäksi Kulttuuriviraston tehtävänä on hoitaa valtion taiteilija-apurahoista annetussa laissa (734/1969), kulttuuriaineistolaisissa (1433/2007), kuvaohjelmalaissa (710/2011), ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetussa laissa (194/2016) ja valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetussa laissa (1174/2018) ja muussa lainsäädännössä sille säädettyt tehtävät.

Poiketen siitä, mitä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastoista annetun lain (/) 5 §:ssä säädetään, ratkaisuvalla kuvaohjelmalaissa mukaisissa asioissa on sen toimintayksikön päälliköllä, jonka tehtäviin asiat viraston työjärjestyksen mukaan kuuluvat, eikä viraston pääjohtaja voi pidättää niitä ratkaistavakseen.

Erillislautakunnat

Kuvaohjelmalautakuntaa ei laissa mainita, koska se ei ole KAVIn alainen. Kuitenkin nykyisin KAVI maksaa asettamispäätöksen perusteella lautakunnan kulut. Kuvaohjelmalautakunnan asema suoraan OKM:n alaisena lautakuntana tulisi selventää ja sen kulut maksaa OKM:n toimintamenoista. Myös kuvaohjelmalautakunnan itsenäisyyden takia tämä olisi loogista, sillä myös KAVIn päätöksiä koskevia valituksia käsitellään siellä. Kuvaohjelmalautakunnan aseman selventäminen edellyttäisi sen asettamispäätöksen korjaamista, mutta se olisi syytä tehdä yhtä aikaa sivistyshallintolakien säätämisen kanssa.

Johtaja Riitta Vanhatalo

Hallintojohtaja Leena Kostiander

Vanhatalo Riitta
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti